

7
2

COLLEGII FEVDALIS
DISPUTATIO II.
DE ORIGINE ET PRO-
GRESSU FEUDI:

Quam,

Divina favente clementia,

SUB PRÆSIDIO CLARISSIMI ET CONSULTISS. VIRI, DN. D. THOMÆ FRANTZII, I. C. & feudalis juris in illustri Vitebergensium Academia Professoris Publici, exercitij causa, pro ingenij viribus defendere tentabit,

PETRUS KLESSEN, MARCHIANUS.

Ad VII. Calend. Iulij, hora locog. consuetis.

WITEBERGÆ,

Typis M. Georgij Mulleri. Anno 1596.

DISPUT. II. FEUDALIS.
DE ORIGINE ET PRO-
GRESSU FEUDI:

Continuatio.

 Absolutis ijs, qua de essentia feudi consideranda sunt, ordinis & Methodi ratio exigit, ut de existentia ejus, hoc est, de origine & progressu feudi aliquid subjiciamus: In omnibus enim rebus id perfectum est, quod ex omnibus suis partibus constat, cujusque autem rei potissima pars est principium: De feudorum ergo jure tractare, feudi init ijs omisissis, atque origine non repetita, inconueniens erit. Ista enim praefationes & libentius nos ad propositae materiae lectionem perducunt, & cum ibi venerimus, euentiore praestant intellectum.

l. 1. & 2. De orig. jur. ubi Br. Ioh. de Carro. Cujac. & Dd. s. & quia vidimus, De his qui feu. dar. pos.

T H E S I S I.

IN disputatione de feudi origine, dum maxime occurrunt controversia: Vera nempe feudi constituti causa, & constitutionis tempus. Primam quaestionem definit causarum externarum series, quae apud Iurisperitos passim reperitur enumerata, Ex quibus primae sunt amor & honor.

c. 1. De feud. dat. in Vic. l. com. c. 1. in fin. Qual. jur. deb. Vas. c.

1. De for. fidel. c. 1. De nov. for. fid.

II.

Amor est affectus Vnionis: Honor est officium debitum virtuti, ejusque meritum representans. Virtus ergo quam feudale jus

fideiuss-

fidelitatem nominat, principium est omnis feudi. Hæc virtus honore non est destituenda, ne inde interitus imperij generetur.

Bod. lib. 5. de Repub. c. 4. Scalig. de subtil. cent. Card. exerc. 307. sect. 24. exerc. 301. sect. 1. exerc. 317. sect. 2. Arist. 1. Rhet. c. 5.

III.

Honoris itaq; privatio movit voluntatem constituentis feuda, ut illum introductionem appetere inciperet, Movit autem per amorem virtutis & conservandi imperij.

c. 1. in prin. De prob. feud. al. per Lotbar. c. 1. in pr. De prob. feud. al. per Fid. & ibi Bl.

IV.

Vnde manifestum est, finem feudi duplicem esse, ordinarium unum, absolutum alterum. Ordinarius vicissim est duplex operis & operantis: Operis finis est feudi ipsius constitutio, ut nempe res illa, cui feudi forma introducta est, hanc novam qualitatem in se recipiat, & beneficium fidelitatis sive feudum sit & dicatur. Quod quia non in agendo, sed in faciendo consistit, ab habitu practico perfectum esse necessum est.

Arist. lib. 6. Ethic. c. 2. & 4. lib. 2. Eudem: c. 10. lib. 7. Rhet. c. 5. Scal. de art. part. lib. 1. c. 1. & de subtil. exerc. 61. sect. 3.

V.

Operantis finis est; honor virtutis feudi facti quoddam consistit in honorifica cum subiecto fidelitatis communicatione, propter quem finem feudum tanquam à practico veri Domini habitu in Vasallum translatum, beneficij naturam rectè dicitur assumisse.

Tull. lib. 3. off. c. 1. in fin. In quibus ca. feud. amitt.

VI.

Finis absolutus, ad quem tam fidelis quam beneficus cum feudo tendunt, est imperij conservatio. Hujus enim fruidone absolutum est totum opus feudi.

Bodin. d. c. 4. lib. 5.

VII.

Constat etiam hinc quæ sit feudi constituti causa efficiens vera, nempe beneficentia. Nam beneficium nullam virtutem aliam agnoscere potest, sui genitricem, quam hanc solam.

d. c. 5. fin. In quibus ca. feud. amitt.

Illud enim certum est, feudum esse, ex genere bonorum civilium, non eorum quæ unionem constituunt, sed quæ eam conservant.

d. c. 1. n. De prohib. feud. al. per Lotb. & Frid.

Non ergo à sapientia politica, unionem constituyente, sed à virtute petenda erit ejus origo, unionis conservatrice. Hæc in imperante justitia est, in obsequente fidelitas, quæ Duo sibi ita correspondent, ut hæc civilis beatitudo inchoetur, illa perficiatur, ut dictum est *disp. preced. thesi 2. & 3.* nam tribuitur luum cuiq; l. 10. de just. & Jur. § 1. instit. eod. tributum hoc vel cum beneficio est vel sine eo § *sed & quod principi instit. de jur. nat. gent. & civ.* Cum beneficio, quoad illos, qui publice de toto imperio vel aliqua ejus parte benemerentur d. § *sed & quod principi.* Hujus autem beneficij introductio & communicatio in causa est, ut Virtus imperantis non retineat nomen justitiæ, sed acquirat singulare nomen beneficentiæ. cujus signū est honor, Principium est amor, effectus beneficium, uti supra ex Arist. Scalig. & alijs fuit explicatum. Itaq; causam feudi beneficiariam esse, necessariò sequitur. *Dissent. 1. Afflict. in preclud. feud. n. 63. qui le, em sive constitutionem Principis dicit esse feudi causam efficientem. Dissent. 2. Bl. in preclud. feud. n. 13. qui privilegio hanc v. m. tribuit. 3. Communis Vd. Schola, qua feud. originem à consuetudine deducit.*

VIII.

Quoniam vero beneficentia est Virtus, Virtus vero habitus, habitus deniq; qualitas animi, crebris actionibus comparata ad agendum vel faciendum secundum rectam rationem, hanc virtutem homini inesse necesse est, quem talem facit, ut per & propter eam non amplius simpliciter hominis, sed hominis benefici dignitatem adipiscatur.

c. 1. In quibus Ca. feud. amit. c. 1. in. fin. ibi censetur maleficius sumto arg. à contrario sensu De form. fidel. Scal. exerc. 307. et l. 27. Arist. lib. 6. Ethic. c. 2 & 4.

IX.

Beneficus autem propriè is est, qui de suo proprio alijs secundam rectam rationem communicat. Merito ergo is, qui feudum constituit & alijs ita communicat, Signor Lombardis, Dominus nobis appellatur.

§ & quia vidimus in pr. De bis qui feud. dar. pos. & p. sim.

X.

Id vero quod Dominus per feudū alicui communicat beneficiū est honor est, & portio imperij est. Hæc in nullius dominio sunt, nisi quis jura majestatis et l. solutam potestatem habeat, a præter hunc ergo nemo auctor feudi esse potest b.

De beneficio est tex Exp. ix § sed & quod principi Inst de jur. nat. gent & civ. l. 1. l. fin. C. de ll l. 3 De constit. pr. c. cum dilecti. in fin. De donat. c. olim De V. l. tutores 8 de restitu. in integ. l. inter 26. cum l. seq. C. De. fide iuss l. Un. C. Qui bon. ced. pos. Nov. 4. Nov 9. l. Vn § & ut plenius C. de rei ux. act. Nov. 81. & passim. De honoris autore scribitur in Nov. 70. l. 1 & t. tit. C. ut dignit. ord. serv. l. 2. C. ubi senat. vel claus. l. 1. & r. tit. C. de honorat. reb. l. 1. C. d. off. civil. Iud. l. 18 C. de. Episc. & Cler. l. 12. l. 14. & t. tit. de Mune. & honor. l. 17. § is qui De decur. l. 5. De vac. mun l. 12. C. de ijs qui sponte pub. mun. sub. lib. 10.

Imperij Dominus quis sit traditur in l. 1 & ibi Bud. ed l. l. de amb. l. 2. § quod ad Magistratus De orig. jur. l. quidam 57. De re jud. l. 2 de al. scrib. Nov. 105 c. Vn. § iudices De pac. iur. sim. c. Vn. De Regal. Quinil. lib. 6. inst. orat. c. 2. Zas. in cas. ll. antiq. Menoch. cas. 401. n. 14. Capit. dec. 130. n. 26. Pasq. lib. 1. cont. c. 21. n. 7. Duar. lib. 2. d. sp. c. 19. Hottom. q. ill. 2. Menoch. lib. 2. de praesumpt. c. 14. in pr. Auth. De defensor. Civ. § interim not. In l. more cum l. seq. De iurid. l. privatorum 3 C. eod. c. iudicibus 2. q. 6. (b) c. 1. & ibi Bl. & Ud. Quis dic. dux c. 1. De feud. March. c. 1. De his. qui feud. dar. pos. Dissent. com. Ud. omnes in c. 1. Per quos fiat investit: qui omnibus illis, qui legitimam rerum suarum administrationem habent, feudi autoritatem tribuunt, quos refutavit D. Franzius in rep. c. 1. in pr. De his qui feud. dar. pos.

Ζήτημα

An omnis, qui ll. solutam potestatem habet efficere feudum potuerit? Respondemus sub cōditione; Monarchia enim ἀριστοκρατικῶς gubernata feudum efficere. Aristocratia μοναρχικῶς administrata illud conservare potest. Democratia non potest, quocumq; regatur modo.

c. 1. De his qui feud. dar. pos. c. 1. Quis dic. dux. c. 1. de prohib. feud. al. per Loth. c. 1 De prob. feud. al. per Frid. c. Vn. De l. Corrad. c. 1. De capit. Corrad. c. Vn. Qua fini Regal. & passim.

XI.

Et hæc de causis originis feudi dicta sunt: Tempus quod feuda ἑσθιωτικῶς produxit, incidit in Italicū Catoli Magni αυτο-

¶ *Arrogantius impetium. Rationes vide in defensione D. Franzium pro Carolo Magno. Auctoritates harum rationum ponimus in collationi textuum Iuris feudalis.*

In c. De his qui feud. dar. pos. c. 1. De form. fidel. c. 1. Qual. jur. deb. Paf. c. 1. Quis dic. Dux. c. 1. in quibus ca feud. amit. c. 1. De cogn. feud. in quibus textibus substantia feudi, quo ad originē & conservationem per investituram & fidelitatem ejusq; juramentum explicatur. Cum ergo horum omnium auctoritas tribuatur Carolo Magno à Blon. in Liguria p. 298. E. Hetrur. p. 300 G. de inclinat. Rom. Dec. 2 lib. 1. p. 167 Paul. Æmil. in vita Caroli Mag. lib. 2. p. 93. tum seqq. p. 103. cum seqq. lib. 3 in pr. Sigon. lib. 4. in prin. facit c. Adrianus Dist. 63. c. hortatu 23. q. 8. Monach. Egolfmen. in vita Caroli Mag. p. 239. p. 248. Cum seqq. p. 252. in fin. Addit. Eutropij in vita Caroli Mag. Stadēsis in Chron. an. 799. Compilat. hist. Eccl. cent. 8. c. 7. p. 513. Auent. lib. 4. an. Reg. 1. 2. Sigebert. anno 801. cum seqq. Balzus in vita Leonis 3. T. P. Allyr. in Catal. test. verit. Reinec. in comment. hist. Carol. Mag. lib. 3. ann. 799. indict. 6. p. 44. U. Carol. Mag. lib. 1 et 2. per tot.

Dissentiunt primo, qui feudi originem deducunt à Nembrodo, constituente imperium Babylonicum vivo adhuc Noab, Niel in disp. feud. 1. lb. 1.

2. Qui statuunt feuda cum Romanorum Clientelis cepisse, Bude. in l. Herennius de evict. Zas. in l. 2. ff. de orig. jur. & p. 1. de feud. v. 1. Hanhet, cap. 2. lib. 1. de feud.

3. Qui feuda derivant à prædijs stipendiarijs Luc. de Penna in l. quicumq; 3. C. de omni agro deserto lib. 10. quem refert Mar. Freccia lib. 1. Feud. tit. 1. num. 18. Eum sequitur Pyrrhus in d. l. quicumq; 3. & in l. 1. col. C. de petit. bonor. sublat. l. 10.

4. Qui feudalia jura referunt ad agros imperij extremos, quos solebant Imp. militibus assignare, Lelius Taurel. de militijs ex casu in fin. Hottom. indisput. feud. c. 4. Lozius lib. 1. de Repub. Romanor. c. 2.

5. Qui accensent hæc jura ad Colonos & Inquilinos, quibus agri certi in perpetuum olim attributi erant, ea conditione, ut dum eos colerent, certam eorum nomine pensionem præstarent, nec dimittere eos possent, nisi forma legis observata l. 6. 18. 19. C. de agric. & censit. Taurel. in tract. de militijs ex casu. Freccia de sub feud. Baron lib. 1. c. 1. & Garz. c. 12. de expens. et melioram.

6. Qui

6. Qui feuda referunt ad ea, quæ de hominibus injure nostro-
passim iraduntur Cujac. in prælud. feudor. pag. 7. et lib. 1. de feud.
c. 1. §. & quia vidimus pag. 21. item lib. 3. obs. cap. 14. Borch. de
feud. c. 2. n. 12.

7. Qui à primis Gallis originem feudorum deducunt, & inde ad
Germanos, Italos, Hispanos, aliosq; Europa populos fluxisse au-
rumant. Fran. Conan. lib. 2. comment. jur. Civil. c. 9. n. 5.

8. Qui hæc jura referunt ad Colonos illos, quos antiqui sæpe ar-
matis secum in bella deducebant, eorumq; opera & auxilio ute-
bantur. Haloand. in Nov. 97. Vigl. Znicbem ad Rubr. Instit. De
milit. testamen. n. 22.

9. Qui putant feuda, quò ad nomen & formam, fuisse inventa à
Gothis, ad emulationem tamen & exemplum eorum, qui & Cli-
entelas & militiae instituerunt, à quibus omnibus feuda aliquid
acceperunt Guer. Pis. Soar. in prælud. feud. tit. De orig. jur.

10. Qui feudorum originem ad fœdera, comiter majestatem alte-
rius populi observatura, referendam esse censent. Hott. in disput.
feud. c. 2. Joh. Garz. d. tit. de Expens. & melioram. c. 12. n. 62.
& seqq.

11. Qui statuunt feuda à Longobardis profluxisse Iseru. in præ-
lud. feud. q. 4. Assuet. n. 27. & in c. 7. n. 3. De cont. inter Dominum &
Vasal. Clar. §. f. ud. q. 1. Laudan. c. 1. n. 24. Jacob De Belviso c. 10.
& fin. de his qui feud. dar. dof. Duar. de feud. c. 3. Vvesemb. in præ-
am. n. 1. Montan. lib. 1. cap. 1.

12. Qui hæc jura referenda esse dicunt ad consuetudinem depor-
tandi facinorosos ad extremos Imperii limites. Hottom. lib. 1.
diss. c. 2.

13. Qui feudum putant cum Constantino Magno cepisse Gl. spe-
ckii Saxon. in præfat. & in privil. Cöler. in Orat. de orig. jur.
Sax. in præ.

14. Qui contendunt orta esse feuda à Phrysonibus Suffrid. Petri.
In hist. virorum illust. Dec. 1. in Phryson.

15. Qui omnes illas opiniones, præsertim qua præcipue sunt,
concordiæ vinculo conglutinare conantur Garz. ind. tit. de Ex-
pens. c. 12. n. 32.

XII.

Et hoc est antiquissimum illud Jurisconsulti tempus, quo
ita in Dominorū potestate fuit connexum, ut, quando vellente,
possent auferre rem à se in feudum a atam. Regia enim manu
Carol. Mag. gubernabantur omnia.

S. & quia vidimus ubi D. Franz, latè, De his qui feud. dar. poss. Sig. d. lib. 4. Annal. Caroli Mag. lib. 1. an. 776. ind. c. 13. & ibi Reiner. lit. b. Avent. in ann. lib. 4.

XIII.

Victo enim captoq; Desiderio, & Longobardis omnibus in fidem ac deditionem acceptis, Carolus regnum Italicum sibi iure Victoriae vendicavit, Modoetia ergo per Archiepiscopum Mediolanensem corona terrea redimiri voluit, atq; ut ita apud posteros observaretur, instituit.

Sigon. d. lib. 4. in pr. fac. c. 1. De prob. feud. c. 1. per Frid. c. 1. De prob. feud. al. per Loth. Aurea Bull. Car. 4. de coronat. imper. Gl. & and. N. lib. 1. art. 1. Gl. in Clem. Romani De jurejur. Schleida. in Chron. Germ. lib. 1. Tholos. in syntag. lib. 18. c. 2. in fin.

XIV.

Sed & officij sui esse dux Italiae, cujus Rex atque arbiter non solum armis, sed etiam il, erat effectus, Rempub. ordinare. Quoniam autem commodius consilio & autoritate Hadriani P P. se omnibus partibus consulturum esse putavit, Romam ad consilia cum eo communicanda iter intendit. Eo cognito Hadrianus extemplò, sacros ex Italia proceres evocavit, & cum Episcopi 154. & Abbates quam plurimi convenissent; Carolum solenni occurſu civitatis excepit, atq; ad eos de illius honoribus retulit. Visum omnibus est, praesenti tempore convenire, ut Rex potentissimus, atq; optimè cum patre avoq; de Romana Ecclesia meritis, extraordinarijs honorum afficeretur insignibus; Itaq; univërſo procerum consentiente conventu decretum, ut Carolus Patricius Romanus esset, per singulas provincias Archiepiscopos & Episcopos institueret, ita ut, nisi ab eo laudarentur & instituerentur, à nemine sacrentur. Et ut Pontificem sedemque Romanam ordinaret. Et hanc Episcoporum institutionem Investituram illi vocarunt, eamq; annulo & baculo porrigendo, perfici voluerunt.

Sigon. d. lib. 4. in pr. junctio c. 1. Quid sit invest. c. Adrianus. titl. 43. c. 2. hortaſu 23. q. 8.

XV.

His ille honoribus insignitus eò inde alacrius formando regno, atq; Italiae constituendae se tradidit. Primum autem Apulia & Calabriam Imperatori Graeco, sicut à victoria fuerat Iustinia-

ni, re-

ni, reliquit, quæ post à Normannis occupatæ in alterius regni formulam concessere, quod demum Neapolitanum est appellatum. Ducatum inde Beneventanum Aragilo, Desiderij regis genero, Spoletanum Hildebrando, Foro-Juliensem Radgando permittit. Exarchatum Ravennatem, Pentapolim Ducatum Perusinum, Romanum, Tuscum, & Campanum jure principatu, & ditione retenta Pontifici permittit, reliqua ipse sibi nomine regni retinuit.

Sigon. & Blun. ad. locis.

XVI.

Italia divisa, ejusmodi deinde ejus administrationem induxit: duces ipsos liberos esse jussit uno tantum regij feudi vinculo obligatos. Ei vero, qui se obstrinxerunt, ad annum Censum tale Sacramentum susceperunt: promitto me Domino meo Carolo & filijs ejus fidelem futurum in tota vita, ut Vasallum Domino, non id, quod mihi sub nomine fidelitatis commiserit, enuntiatum in ejus detrimentum scientem, sine fraude doloque malo.

c. 1. De feud. March. c. 1. Quis d. ut. D. x. c. 1. De form. fidel. junctio

Sigon. d. lib. 4. c. 17. Qual. jur. deb. l. 1. §. 1.

XVII.

Hoc autem Iusurandum si fecerint, aut si sine filijs decesserint, Ducatus ad alium transferrebat, eaq; translatio, ut in Episcopis & Abbatibus, Investitura dicebatur. Atq; hoc idem in cæteris Vasallis sive feudatarijs, ut Comitibus, Capitaneis & Valvasoribus, observatum est.

c. 1. Qua fuit pr. ca. ben. amit. c. 1. §. & quia vidimus vers. p. stea eò devenitum est, ut ad vitam fidelis perduceretur, De his qui feud. dar. pos. Sigon. d. lib. 4. d. indict. 13. lib. 6.

XVIII.

Porro autem populos ac civitates in regno sitas ita gubernare instituit: Regni limites atq; oppida Marchionibus & comitibus administranda commisit, atq; eis omnem publicam & privam jurisdictionem mandavit. Extra ordinem vero Legatos quosdam in Regnum majore quàm comites, cum potestate misit, quos Missos vocavit. Singularum civitatū agro superiore Longobardorum imperio confusos, aut inter populos ab antiquo litigiosos pgo suo judicio, ut quidquam postularum est, terminare instituit, eosq; ferè a ut montibus, aut paludibus, aut fluminibus

D

circum-

circumscriptis, Civitates item in verba regis jurare instituit, atq; in jurejurando hæc verba adjicere: Et vitam, membrum, mentem, & rectum ejus honorem servaturum.

d. c. 7. Qual. jur. deb. Vasal. in fin. Sigon. d. lib. 4.

XIX.

Feudatarijs autem civitatibus, Ecclesijs ac monasterijs certarum tributorum genera imposuit, Foderum, Paratam & Mansionaticum appellata, quæ adveniendi potissimum in Italiam Regi persolverent. Quæ deinde, pro ipsius & successorum ejus benignitate, aut ex parte levata, aut in totum remissa sunt. Episcopis & Abbatibus veteres Ecclesiarum ac Monasteriorum possessiones à Longobardis, alijsvè antea concessas, rogatus, a singulis confirmavit, ac pro cujusq; meritis novas indulgit. Et ut libertatis speciem aliquam præbuisse Italiæ videretur, quoties in Italiam venit, conventus Episcoporum, Abbatum & procerum Italicorum habere instituit, & cum ijs res regni gravissimas Francorum instituto communicavit. Idem Legem etiam Salicam in Italiam intulit. Ita ab hoc tempore tribus Italia legibus vixit, Romana, Longobarda & Salica: Observatum est autem, ut, quavisq; lege vivere vellet, præteretur, atq; ex ea jus illi diceretur,

c. 1. feu. cogn. Sigon. d. lib. 4.

XX.

Statu Italiæ factis, ut res tunc, in præsens formato, Pipinum Filium & post eum Bernhardum nepotem Italiæ regem pronuntiavit, Romæq; eum à Pontifice, Modoëtiæ ab archiepiscopo Mediolanense coronari fecit, & cum illis leges, quæ nunc quoq; leguntur, beneficiarias tulit, Quorum imperiû excipiens Ludovicus Pius Imp. maximo conatu feuda conservare studuit. Itaq; ill. quasdam extra ordinem Milsis suis dedit, ut viderent, ne quid beneficia impertalia detrimenti caperent; Filius vero ejus Lotharius Rex Italiæ à patre Creatus, vestigijs avi & patris insistens, pro foribus basilicæ Vaticanæ, de feudis publicum editum proposuit, consilio sapientum Mediolani, Papæ, Cremone, Mantuæ, Veronæ, Tarvisij, Patauij, Vicentiæ, Parmæ, Lucæ, Pifarum, Syponi, Marchionum, Ducum & Valvasorum majorum.

c. Vn. Qui success. tenent. c. Vn. Constitutiones feudorum Domini Lothary & ibi Hostom. Sigon. d. lib. 4. an. 875. in fin.

Dissent.

12

Dissent. *Cujas. d. t. Vn. Const. Lothbar*, qui hujus constitutionis
autoritatem Lothario 3, tribuit.

XXI.

Ludovicus 2, Imp. & Rex Italiæ, cum rerum trans Alpes
nihil haberet, Italiam unam excoluit, eamq; singulari cura
ac fide administrare ac tueri adversus externas impressiones om-
nes perrexit, nec solum Papiæ, sed etiam Mediolani, & in alijs
urbibus pluribus Lombardiæ versari jurisdictionis gratia con-
suevit. Itaq; & jus populis dixit, & beneficia postulanti-
bus, quæ sunt visa, concessit. Quod etiam Carolus Calvus, Ludovicus
Balbus Imp. & Carolomannus rex præstiterunt.

Sigon. lib. 5. an. 855. 874. 877. & seqq.

XXII.

Harum Imperium successorio jure suscepit Carolus Crassus
Imp. cumq; in ipsius tempora incursum Sarracenorum in Italia
incideret, neque Imp. satis virium compararet illis resistendi,
Adrianus Pontifex Italiæ proceribus beneficiarijs Imp. rogan-
tibus decretum fecit, ut, moriente rege Crasso sine filijs, regnum
Italicis Principibus una cum titulo imperij traderetur. *Sigon. d.
lib. 5. an. 884.* Inde inter Germaniæ Imp. Ludovicum 3. Conra-
dum, Henricum 1. Regem Rudolphum & Italiæ proceres, inter
quos Guido, Lambertus, Berengarius, Hugo, Lotharius, Beren-
garius 2. Cum Adelberto filio, gravissima bella exorta parum
vero de jure feudi constitutum, Italiamq; miserè turbatam legi-
mus apud *Sigon. lib. 5. & 6. per tot.*

XXIII.

Hæc turbulentissima imperia sedavit Ottho primus Imp.
Anno 960. victo Berengario secundo Italiæ rege, & totius Italic
imperio potitus, Hic Vetera Caroli Magni instituta magna ex
parte retinuit, regnumq; ipsum novis ll. temperavit.

Sigon. lib. 6. an. 900.

XXIV.

Erat Italia hoc tempore in has regiones divisa, Apuliam,
Calabriam, Ducatum Beneventanum, Campaniam, Terram
Romanam, Ducatum Spoleranum, Tusciam, Romaniolam,
Lombardiam, Marchias Anconitanam Veronensem, Tarvisi-
nam Forojuliensem & Genuensem, Ex quibus Apulia & Cala-
bria, ad quam antiqui Brutij, pertinebant, Græco adhuc Impe-

ratori paruerant : reliqua omnia post recuperatam à Carolo Magno Italiam Romani nuntij Imperatoris respexerant. Ex his igitur Ducatum Beneventanum, qui antiquo fermè Samnio includebatur Principi Beneventano : Campiniam, cui Lucania quoq; erat adjuncta, Principibus Capuano, Neapolitano, & Salernitano Romam & Ducatum Romanum Ravennam cum Exarchatu Ducatum Spoletanum cum Tusco & Marchia Anconitana Pontifici Romano Ortho dimisit. Reliqua Italiae regi adjunxit.

Sigon. lib. 7. an. 973.

XXV.

Regni vero civitates pleraq; liberas, tributarias omnes reliquit, nam quarundam etiam perpetuos, ut scripsi Marchiones aut comites, superiore sibi reservato jure, constituit. Libertatem autem Civitatum in eo ferè posuit, ut leges, consuetudines, jurisdictionem, Magistratus, vestigalia sui fermè juris atque arbitrij haberent; ita tamen, ut sacramentum regibus dicerent. Quocirca alios sibi præfectos rex, alios Civitates ipsæ constituerunt. Ac quos quidem rex ad jura reddenda, & populos in fide continendos, in provincijs collocavit, ij Missi, sive nuncij sive legati Imperatoris vocati. Quos vero populi ad regendam civitatem, & jura moderanda posthac creârunt, ij consules duo aut plures fuerunt, ex antiqua Romanæ Reipub. consuetudine sumpti, æqui quotannis ex singulis Civitatibus creati, aut apud Episcopum Civitatis, aut apud huncium Regis jurarunt.

Sigon. d. loco.

XXVI.

Hunc autem in modum cum Ortho regni Civitates institisset, tum privatos etiam homines præcipuo beneficio sibi complectendos sive ad utilitatem sive ad dignitatem putavit. Siquidem more à Francis accepto fortissimum quenque militiae suæ ascribere, eosq; , qui strenuam sibi fideiemi operam navassent, regalibus suis insigniis instituit. Erant autem Regalia dignitates, & prædia, quæ rex benemeritis ad arbitrium concedebat, dignitates aut Duces Marchiones, Comites, Capiranci, Valvalores & Valvasini prædia ut Vestigalia, telonea, portus, ripatica, pedatæ, monetæ, piscariæ, molendina, salinæ, fluminum usus, & omnis proficiscens ex illis proventus, & quæ generis erant ejusmodi

modi. Duces erant, qui Ducatum, Marchiones, qui Marchiam, Comites, qui Comitatum à rege in feudum acceperant, Capitanei qui a Rege aut Duce, Marchione, Comite vè plebem, plebivè partem, Valvafores, qui à Capitaneis, Valvasini, qui à Valvaforibus acceperant, quorum tres priores Capitanei regis, reliqui Valvafores majores, minores, & minimi quoq. vocati sunt. Vnde nova nobilitatis ratio in Italiam est inducta, ut ij demum soli nobiles judicaretur, qui ipsi, aut eorum majores his atque ejusmodi alijs honestati Privilegijs essent: nam hanc consuetudinem successores ejus non solum non omiserunt, sed etiam multis partibus adauxerunt, sive ut gratiam præfectorum suis ac militibus pro opera, in bellis egregie navata, referrent, sive ut eos sibi potissimum clientes devincerent, quorum virtute eam regionem continere in fide possent. Atq. hos quidè Feudatarios, Valallos Homines, ac fideles vocarunt. Erat autem feudum sive Hominiū, sive Homagium jus, quod Reges, aut qui à regibus acceperant, cum dignitate aut prædio aliquo beneficii nomine ea lege alicui detulerunt, ut et ipse et ejus posteri heredes se ipsos beneficii ejus Auctores perpetuè agnoscerent, ac pro domino tolerent, suisq. caput, existimationem, fortunaq. jurati defenderent. Qui verò feudum contulerunt, ij Domini & Seniores vocati sunt. Cæterum juramentandi formulæ tres fuerunt, de quibus etià adhuc jura feudalia faciunt mentionem.

Sigon. d. loco.

XXVII.

Quin etiam eadem ratione vetera Longobardorum, Francorumq. privilegia Episcopis, Abbatibus, cæterisq. Italiæ Ecclesijs sigillatim concessa, benigne aut confirmavit, aut multis regalibus permixtis amplificavit. Quoniam autem inter civitates & principes, atq. adeo etiam inter privatos homines multæ existere controversiæ poterant, de omnibus se cogniturum atque æqua singulis jura redditurum ex legibus scriptis professus est, ubi in Italiam venisset. Venire autem instituit, imprimis ut Regni Imperijque insignia susciperet, sæpè etiam ut eos, qui impetium detraxerant, armis ad officium revocaret.

Sigon. d. loco.

Ejus vero suscipiendæ rei ratio fuit hujusmodi: Mortuo rege Principes, Episcopi que Germaniæ Aquisgrani convocati legitimis subfragijs regem aliquem ex suo corpore designabant: Designatum verò in solio Caroli Magni locabant, quod erat in aula basilicæ D. Mariæ ab eo constructæ, atque singuli apud eum sacramenta dicebant. Ex aula inde in basilicam descendentem Archiepiscopus Moguntinus cum Clero occurrens excipiebat, ac populo, qui frequens honesti spectaculi causa circumstabat, regem à Deo & principibus lectum ostendebat. Populus porrectis manibus, ac clamore sublato novo regi fausta, ac prospera omnia precabatur. Inde antistes cum rege progrediebatur ad aram, super quam regia posita insignia erant, atque ei primum gladium cum baltheo, deinde armillas cum chlamide, tum sceptrum cum baculo porrigebat, ac demum oleo sacro perfusum corona imposita consecrabat. Inde ex selso inter duas columnas in solia collocabat, unde facile ab omnibus videri atque videre omnes posset, ac, divina laude cantata in regiam adducebat. Ibi rex solemne cum Episcopis ac principibus epulum celebrabat, atque singulos, pro cuiusque dignitate, donabat. Cæterum coronam Germanicam in omnibus commentarijs atque gentem fuisse invenio. Luitprandus etiam auream fuisse negat, at auream, prodit is, qui hujus totius ceremoniæ est auctor, Vuitrichindus. Consecrationis autem jus ad Moguntinum antistitem, qui Germaniæ metropolitanus, & regni Cancellarius erat, delatum est, quamvis Treverensis id munus sibi vindicaret, quod Ecclesia sua cæteris antiquitate præstaret, Colonienfis vero, quod ea consecratio in suis finibus fieret. Rebus inde Germaniæ per solennes conventus compositis ad regnum Italiæ, quod post hæc tempora cum regno Germaniæ junctum fuit, suscipiendum veniebat. Vbi verò venturus erat, nuncios præmittebat, more jam sum à Francis instituto, qui civitatibus ad venturum regem nunciarent, ac sacramenta repeterent, & fœdera exigent, aliaque adveniendi regi debita officia incideret. Italianam autem ingressus rectâ Mediolanum adibat. Ibi verò condito die in Ambrosianam ædem procedens, Archiepiscopo, rem divinam facienti, regis depositis vestibibus ac subdiaconi sumptis ministrabat. Qua re ritè perfecta Archiepiscopus sacro ipsum oleo inungit

inungebat, atq; ad reliqua insignia ferream ei Coronam imponebat, ipsum solemniter adigens sacramento, se Italiae jura in perpetuum pro viribus tutaturum. Tum vero omnes Magistratus atq; omnes dignitates vacabant in civitatibus. Rex autem adhibito Colonienfi Archiepiscopo, qui regni Italiae Cancellarius erat ex legum scitis, & lictorum judicio, de rebus omnibus cognoscebat.

Sigon. d. loco.

XXIX.

Itaq; ad Padum descendens in campo quodam, qui Roncalliae dicebatur, non longè à Placentia, considebat, ibiq; castra in hunc modum faciebat, Loco aut natura plano, aut si inaequalis esset, manu atq; opere complanato, Vallum in orbem aut in quadratum ducebatur. Fabrorum, opificum ac mercatorum turba ad usus necessarios sequens exercitum cum suis tentorijs & tabernis, si quadrata erant, castra suburbiorum, si rotunda, muri exterioris speciem afferebat. Intra castra, vicis apte distinctis, vias dirimebant, plateasq; & portas effirgebant, ut quasi urbs quaedam repentina existeret. In medio Regis tabernaculum locabatur, templo simillimum, circaq; Principes ut quisque dignitate praestabat, tentoria sua figebant. His castris locatis rex ad stipitem praevaltum scutum suspendebat, eoq; omnes, feuda habentes, ad excubias regi ex instituto agendos, per praekonem publicum evocabat. Eademq; ratione qui in comitatu ejus principes erant, singuli singulos sibi addictos Valvasores citabant, postridie qui non affuissent, feudo multabatur, Inde conventu instituto civitatum legatos vel gratulantes excipiebat, vel excusantes aut exposulantes audiebat, atq; eorum controversias, lictis adhibitis, cognoscebat, ac leges si erat opus, ferebat.

Sigon. d. loco.

XXX.

Conventu peracto Romam ad tertiam Imperij Romani coronam accipiendam, ipso archiepiscopo deducente, peragebat. singulae in itinere Civitates cum faculis & faustis clamoribus occurrentes debita obsequiorum officia enixè praestabant, sin minus, aut pecunia, aut privilegij multabantur, aut armis ad officium redigebantur. Vbi Romam accesserat, restitit in pratis Neonianis exercitu, ipse cum honesto procerum comitatu Leoni-

nam urbem ingrediebatur, atque ad Pontificem, qui ipsum ex composito in gradibus basilicæ Vaticanæ opperiebatur, adorandum veniebat, atq; ad confessionem S. Petri cœdendus, supplicem ad Deum orationem habebat, Pontifex tactis operatur ipsum ab Episcopo Mediolanensi oblatum, ac diaconi vice functum sacro oleo perungebat, digito anulum inferebat, enslem nudum tradebat, & capiti corona aurea inposita, sceptrum Imperatorium porrigebat, ille tactis sacris Evangelij perpetuū ac constantem se fore Romanæ Ecclesiæ ac totius Reipub. Christianæ defensore[m] novo sacramento se obligabat. Deinde ab utroq; ad basilicam Lateranensem adibatur, atq; ibi reliquum Ceremoniarum absoluebatur. Itaque ab hoc tempore, qui rex Germaniæ fuit, idem etiam regnum Italiæ, & occidentale imperium tenuit, ac propterea tres coronas accepit: unam Germaniæ argenteam Aquisgrani ab Archiepiscopo Moguntino: alteram Italiæ ferream Mediolani à Mediolanensi: tertiam Imperij auream Romæ à Pontifici. Neq; ante Pontificis consecrationem Augusti aut Imperatoris nomen usurpavit, sed rex Germaniæ atq; Italiæ, sive rex Romanorum & Imp. designatus appellatus est. Annos autem regnorum atq; Imperij à diebus numeravit, quibus coronas Aquisgrani Mediolani, & Romæ cepisset, quod ex diplomatis eorum apparet.

Sigon. d. loco.

XXXI.

Et sanè, quarquam Italia à rege, eodemq; Imperatore, & à Romano Pontifice tenebatur, non eadem tamen erat in utroq; auctoritas. Pontifex Roman, Ravennamq; & ditiones reliquas tenebat, auctoritate magis, quam imperio, quod civitatis Pontificem ut Reipub. principem, Regem vero, ut summum dominū intuerentur, atque ei tributa obsequiaque, quæ dixi, præberent. Et Pontificis vires in sacris detestationibus versabantur, quas Christiani reges tum maximè exhorruerunt, Imperatoris in armis & expeditionibus, quibus ipsi etiam pontifices cedere sæpè compulsi sunt. Pontifex tamen ab hoc tempore majores indices opes habuit, eximij studij faventis Italiæ sublevatus. Vtraque vero potestas sacra erat, & ad Christianam conservandam Reipub. instituta.

Sigon. d. loco.

Cæterum

Cæterum omnium citerioris Italiae, sed maximè Lombardia, civitatum eadem fermè reipub. ratio fuit. Nam & Magistratus ferè eosdè crearunt, & optimatium primū, deinde popularem statum eundem habuerunt, & eodem modo optimatium reipub. tribus consilijs administrarunt, quæ & Speciale, Generale & Credentiæ consilia dixère. Militiæ vero gravis admodum extitit disciplina; siquidem teste Episcopo Frisingensi Othone, inferioris conditionis juvenes, vel quoscunque contemnendarum etiam artium opifices, quos cæteræ gentes ab honestioribus & liberalioribus studijs tanquam pestem propellebant, ipsi ad militiæ cingulum & dignitatum gradus evehebant, in cæteris artis bellicæ rudes atque ignari admodum, præ nostræ ætatis hominibus, erant. Ducibus primùm domesticis, deinde externis, nempe prætoribus usi sunt, ac post aliquot annos vexillum in aciem produxerunt, quod in curru impositum, & Carrociū appellatum magna religione ad bella miserunt, magnaque cura in prælio defenderunt. Vibes arcus ferè murorum ambitibus cingebantur, verum suburbij latius propagabantur: quæ nullis, aut certè tenuibus, plerumque firmata vallibus, primas hostium incursiones excipiebant. Aedes privatorum utrobique ferè ex ligno erant constructæ, ac propterea incendijs quibuscunque obnoxie. Turres tantum altiores ex lateribus potentissimus sibi quisque ab hoc tempore parare instituit, maximo futuras adversus hostes, aut externos aut domesticos adjuvamento; nullo præsertim adhuc æneorum tormentorum usu comperto, quibus nunc firmissimæ etiam arces, haud magno admodum molimine, deturbantur; atque hoc maximæ potentiæ argumento habebatur.

Sigon. d. 10. e.

XXXIII.

Civilibus autem & militaribus honoribus exceptis proximum locum tenebant, qui aut equestri dignitate ab Imp̃p, honestati essent, aut de jure respondere utcunque possent. Litterarum ea ætate studia ferè nulla, nisi Philolophiæ ac Theologiæ. Nam jus civile Romanum usque ad Lotharium Imp̃p, qui Henricum est insecutus, propè Italiae fuit incognitum, & Medicorum usus semper fuit major quam dignitas. Poetæ &

Oratores, si qui hoc nomine digni erant, sibi potius quam populo canebant, qui vero cæteris antecedere eloquentiæ laude, ac varia literarum doctrina putabantur, ij plerique monachi erant. Scholæ quidem publicæ, quæ nunc passim ad excolenda juvenum peregrinorum ingenia celebrantur, de quibus affirmari possit, nullæ tum fuisse produntur. Ecclesiasticorum honorum amplitudo maxima erat, præsertim vero Episcoporum, quorum & reverentia summa, & jus in civitatibus semper fuit amplissimum. Episcopis vero Abbates proximi incellerunt. Presbyterorum, Diaconorumvè Cardinalium antiquissima Romæ dignitas, nondum tantis, quantis postea fuit, aut ad opes, aut ad decus, speciemq; præsidij erat instructa. Monachi Benedictini, & Canonici Augustiniani præcipuè nominabantur. Clerici antiqua, ut pòst apparebit, disciplina soluta, minore, quantum debetur ordini, apud homines habebantur honore. Ex quibus omnibus intelligi potest, universam ab hoc tempore Italiam renovatam, atq; aliam propè in omni Institutorum genere esse factam. *Signon d. loto.* Observatus tamen & his & seqq. temporibus est mos eligendi legem, secundum quam quis viveret vellet, ut exemplo Bonifacii & Mathildis demonstrat.

Signon. lib. 8. an. 1007.

XXXIV.

Hunc morem eribuen di feudi, & judicandi de ipsis retinuit Imp. Ottho 2 & 3. Henricus 2. *Signon. lib. 7. an. 980.* Mediolani vero sub imperio Otthonis III. hanc majestatem sibi Ludolphus attribuit, solvendæ enim fidei gratia prædia ac dignitates Ecclesiasticas possessoribus omnes ademit, atq; ijs, p quos in imperio restitutus erat, distribuit, ac, nova Ecclesiastici feudi ratione inita, in plebe, castris & tribubus urbis locavit, eosq; & ipse capitaneos appellavit, quam rem ægrè ferentibus cæteris, ac mortem ei propterea comminantibus eò confugit, ut capitaneos partem dignitatum cum ijs communicare præceperit, ex quibus qui acceperant, ij capitaneorum Valvasores sunt dicti.

Signon. lib. 7. an. 995. in fin.

XXXV.

Henrico 3. successit Conradus Imp. qui ut ipse instituto Caroli Magni & successorum Modocitæ coronam ab Episcopo

16
Eōpo Mediolanēnsi ferream suscepit: ita beneficiorum feudali-
um conservationem sibi soli competere exultavit, legemq; de
beneficijs talem tulit: Omnibus sancte Dei Ecclesie fidelibus, & no-
stris, tam presentibus quam futuris notum esse volumus, quod ad recon-
ciliandos seniorum & militum, ut ad invicem semper invenian-
tur concordēs, & ut fideliter nobis, & suis senioribus serviant, & de-
votē præcipimus, & firmiter statuimus, ut nullus miles Episcoporum,
Abbatum, Abbatissarum, Marchionum, vel comitum, vel hominum, qui
beneficium de nostris publicis bonis, aut de Ecclesiarum prædijs nunc
tenent, aut tenuerint, aut hæcenus injustē perdidit, tot de nostris
majoribus Valvasoribus, quàm eorum militibus sine certa & convicta
culpa suum beneficium perdat, nisi secundum consuetudinem antecesso-
rum nostrorum & iudicium parium suorum. Si contentio emerferit in-
ter seniore & militem, quamvis pares judicaverint, illum suo bene-
ficio careri debere, & ille dixerit, hoc injustē vel per odium factum es-
se, ipse suum beneficium teneat, donec senior & ille, quem culpatur, cum
prioribus ad nostram presentiam venerint, & tunc causa justē determi-
netur. Senior verò & miles, qui culpatur qui ad nos venire debuerint,
sex hebdomadas, antequam ire incipiat, ei, cum quo litigaverit, in note-
scat. Hoc autem de majoribus Valvasoribus observetur. De minori-
bus vero in regno nostris, aut ante nostrum iudicium nostrum eor-
um causa finiat. Præcipimus etiã ut si aliquis miles, sive de majori-
bus, de hoc seculo migraverit filios ejus beneficium tenere: Si vero filios
non habuerit, & aviaticum ex suo seculo filio reliquerit, pari modo bene-
ficio habeat, servato usu majorum Valvasorum in dandis equis et ar-
mis suis senioribus. Si vero sortē aviaticum ex filio non reliquerit, sed
fratrem legitimum ex parte patris, et si seniore offensum habuerit, si-
bi vult satisfacere, & miles ejus esse, beneficium, quod patris sui fuit,
habeat. Insuper & omnibus modis prohibemus, ut nullus senior de
beneficio suorum militum cambium, aut precariam, aut libellum sine eor-
um assensu facere presumat. Illius vero, qui tenet proprie, ario jure,
aut pro præcepto suo porrectum libellum, sive precariam, nemo eum de-
vellere audeat injustē. Fodrum autem de castellis, quod nostri anteces-
sores habuerunt, habere volumus; illud vero, quod non habuerunt,
nullo modo exigemus. Sigon. lib. 3. an. 1026. c. 1. Scilicet vero Con-
radus 2. De his qui feud. dir. poss. XXXVI.

Post Conradum Henrico secundo imperante, potestatem
dandi & auferendi feuda penes Imp. majestatem legitimus re-

magis, Sub Henrico vero tertio, vel ut alij volunt quarto. PP. Romani Imp. non tantum Clericorum investitura spoliare magna vi conati sunt, hoc edito decreto: Ut qui à Laico Ecclesie investituram acciperet, & qui daret, & qui acciperet, anathemate plecteretur: sed & jura majestatis imperatorie sibi sub religionis injustissimo velo vendicant. Quibus tam facinorosis conatibus Henricus IV. Imp. Constantissimè resistens, imperium & vitam amittit, Henricus vero V. filius, vim vi fraudem fraudi opponens, jura majestatis & investituram Clericorum ex PP. manibus quam fortiter extorlit, tam prodigaliter rursus concessit.

Sigon. lib. 9. an. 1074. Et seqq. In primis an. 1079. in quo hoc decretum est renovatum, & an. 1087. 1107. repetitum. Vid. Sigon. an. 1092. an. 1111. 1122.

XXXVII.

Edita autem est in hisce tumultibus, & regnante Henrico IV. à Urbano 2. PP. alia Pontificia sanctio, ut, sine titulis facta ordinatio, irrita habeatur, nevé Clerici de bonis titularibus fetidum dare possint.

c. Vn. Episcop. Abb. Sigon. d. lib. 9. an. 1095.

XXXVIII.

Henrico V succedens Lotharius 2. Imp. Clericorum investituram PP. reliquit, de laicorum feudis autem constitutionem apud Romanos edidit, de prohibita feudi alienatione, quæ adhuc existat.

c. Vn. De prob. feud. al. per Lotb. Sigon. lib. 11. an. 1136. et an. 1137. in fin. ubi scribit, Lotharium hunc, ut ex uno jure civili Romano pastius judicia fierent lege sanxisse, Longobardamq. et Saticam legem abrogasse: Quod tamen mihi non sit verisimile propter tex. in c. 1. De feud. cog. cujus auctor est Othertus de Urto, qui vixit temporibus Friderici 2. imp. atq. ita post tempora Lotharii 2. interim Juris civilis studium sub hoc Imperatore eleganter florere cepisse non negamus.

XXXIX.

Lothario successit Conradus 2. Conrado Fridericus 1. qui & novam sacramenti formulam tam à Clericis quam à Laicis exegit *Sigon. lib. 12. an. 1158.* & Pontifici, sub pictura & scriptura majestatem conferendæ dignitatis imperatorie ambienti, gravissimè succensuit, regnum deniq. Italiae per Mediolanentium & alia

7
Se aliarum intestinas seditiones vehementer conuulsam, ad pri-
mam elegantiam, consilio Bulgari, Martini, Iacobi & Hugonis
Istorum, revocavit, à quibus iudicatum est, Italiam Imperatori,
jure à Carolo Magno tradito, regalia universa debere. Quo sa-
cto, archiepiscopus & consules Mediolanenses, partum in civi-
tates imperium atq; Episcopi, Principes & Civitates omnes ro-
galia omnia dimiserunt. Hæc vero fuere Ducatus, Marchiæ,
comitatus, consulatus, monetæ, telonea fodera, portus, pedati-
ca, molendina, piscariæ, omnis utilitas ex decursu fluminum
proficiscens, & terræ propiorumq; capitum census, Quibus om-
nibus ad fiscum relatis, tantam tamen ille benignitatem adhi-
buit, ut quicumque prædium suum legitima rerum donatione
probare possent, eos in possessione relinqueret: Qui secus, spo-
liaret. Ex quibus ad viginti millia talenta in fiscum annuo vesti-
gali redacta. Iudicatum est etiam in singulis urbibus Prætores,
Consules, cæterosq; magistratus assensu populi per imperato-
rem creari oportere, qui sacramentum ei dicerent, ac jus civi-
um, regnumq; tueri scirent. Pro his autem recipiendis sacra-
menta & vades dati sunt, pro arbitrio Imperatoris.

Sigon. lib. II. an. 1159. c. Vn. De regal.

X L.

Tum de pace stabilienda consultum statutumq;, ne civitas
civitatem, privatus privatum oppugnaret injussu regis, edi-
ctumq; additum: *Vt, si qua civitas hæc jura violaret, centenæ Mar-
chas alii deberet; Si Marchio, quinquagenas; si Comes quadra-
genas; Si Capitaneus seu alius Palva, or, vicenas; alij verò denas usq;
ad ternas. Quod si solvendo non essent, per quinquennium quinquagin-
sa millibus passuum longè à patria exularent, Sigon. d. loco. c. Vn. De
pace ten. et ejus violat.*

X L I.

Postremò de feudorum alienatione diligentius sanctum est
ab ipso, per c. *Vn. De pro. feud. al. per Frid. Quemadmodum et ti-
tulus de pace Constantiæ Friderico 7. verè est ascribendus.*

Cujar. Hostom. & Dd. d. locis. Sigon. lib. 14. in fin.

X L II.

Sub Henrico VI. & quòd ejus imperium seculum est de-
cennale inter regnum, nihil aperte majestati imperantis in con-
silio-

cessionibus feudalibus est detractum, nisi quod PP. Innoc. 3. arbitrium eligendi Imp. ad se rapere conatus fuit.

c. Venerabilem ext. De elect. Sigon. lib. 14. in fin. & lib. 15. in pr.

XLIII.

Interregno hoc, nece Philippî, finito, Ottho IV. Imp. iurecandi & conservandi feuda in omnibus imperij ordinibus strenuè conservavit, quod ipsum subrogatus Otthoni, Fridericus 2. Imp. egregiè præstitit.

sigon. lib. 6. in pr. & lib. 17. in pr.

XLIV.

Sic ergo ab Imp. Carolo Mag. feudum est ortum, & postea tam ab ipso quam ab eius successoribus per constitutiones conservatum; Cum vero Imp. & reges avocarentur bellis finitimis, & per proceres regis & regni, capitaneos item & Valvalores administrare suas provincias vellent, verimile est, hos quoque de beneficijs suis, quæ alijs dederant, singulariter vel motu proprio vel sapientum consilio jus dixisse, unde observationes illæ sunt ortæ, quas in curijs, Mediolanensi, Cremonensi, Placentia, Parmensi, Veronensi & alijs pro jure legimus custoditas. His tertio loco accesserunt pronunciandi & judicandi formulae diversæ in casibus occurrentibus, quæ diuturno usu appbantium retentæ, tandem pro lege sunt custoditæ. Hinc factum, ut Obertus de Orto & Gerhardus Niger, qui sub Friderico 1. Imp. Cons. Mediolanenses fuerunt, Epitomen quandam juris feudalis sibi suisq; filijs conscriberent *tit. 1. 2. 3. 4. 5. 6. lib. 1. & aliquot seqq. tit. 28. lib. 2. c. 1. In quibus ca. feud. amit. c. 1. De consuet. Mediolan. secundum quosdam c. 1. Hic finitur Lex & postea consuet. regni incip. Sigon. De reg. Ital. lib. 8. Vrsbergens. Frising. Radovic. Naucler. Avent. Trubem in vita Frid. 1. C. Jac. & Hottom. in pralud. feud.*

XLV.

Quæ omnia jurâ cum eo, quem habemus, ordine collegisset Hugolinus Ictus, eamq; sarraginem Interpp. Iuris civilis decimam Collationem fecissent, & publica interpretatione illustrassent, rectè dicimus, jus feudorum partim constitutionem Imperatorum & Regum esse, partim Magistratum edictum, partim Prudentum responsa, partim usum et consuetudinem: Hoc vero omne, cum in unum volumen congestum ab Imp. Pontifice & alijs

alijs statibus approbatum sit, vim legis universalis obtinere, & legi Romanæ derogare: Ejus enim quamvis non sit vilis auctoritas, tamen non est ad eod sui valitura momento, ut consuetudines, juri feudali insertas, vincat, aut rationem,

Qdos. 10 Auth. Cass. C. De S S. Eccles. c. 1. De feud. cog. c. novit. c. ceterum De judic. c. qua in Ecclesiarum De constit. c. ad audientiam c. si diligenti De præscrip. c. ex communicatus De haret. 1. per tuas De donat. c. in quibusdam c. ad aures. De pau. c. gravem Defen. excom. Latè Sylva. De feud. recog. q. 2. per tot. Cujac. Hostom. Baro. in præf. feud. in præf. Schrad De feud. p. 1. q. 1. & 2.

XLVI.

Strenuus ergo Jurisperitus, sicubi casus emerferit, qui consuetudine feudi non sit comprehensus, absq; calumnia uti poterit lege scripta, tam civili quam Canonica.

d. c. 1. in fin. De feud. cog. latè. Schrad. De feud. q. 6. Dissent. Molin. inconsuet. Paris. § 1. Cl. 5. n. 71.

XLVII.

Imò & argumenta à simili, à contrario sensu, à ratione consuetudinis larga, & alia ex jure feudali educere licet.

Latè Schrad. d. p. 1. q. 3: 4. 5.

Et tantum De origine & progressu feudorum, jurisq; quod ex illis oritur, ex antiquitate repetivisse sufficiat.

FINIS.

DISPUTATIO III.
DE PERSONIS ET RE-
BUS FEUDALIBUS.

Respondens

M. WOLFGANGUS RICHTER,
Freibergensis.

THESIS I.

Vperest ut de subjecto Feudum recipiente & ejus effectu dicamus: Illud est duplex; aut enim recipit in se feudum constituendum, aut recipit ad se feudum constitutum: Ad primum referimus res omnes aptas ad Feudi naturam recipiendam: quæ aptitudo tria pro forma requirit: Primum est, ne aliena vel alij obligata, sed constituentis propria sit & maneat.

C. I. *in f.* ibi proprietas remaneat apud dantem, in quibus causis feud. amis. C. un. per totum, De investit. de re alien. fac. s. allidis. De prob. feudi alien. per Frid. C. un. Qual. domin. prop. feud. prius, C. un. s. domino, Si de feud. def. cont. sic. C. un. De evict. C. un. an. pr. sc. feud. acqui. C. un. de invest. alien. be-
-obs
-s
Dissent. Schrad. p. 3. c. 2. n. 7. 8. 9. & seqq.

II.

Alterum est ut in ea usus fructus constitui possit. Immobilis ergo vel æquipollens: Pecunia enim, vel aliæ res mobiles & se moventes quæ usu consumuntur ad feudi formam recipiendâ ineptæ sunt, etiamsi cautio usufructuaria præstetur.

d. C. un. *in f.* In quibus causis: feud. C. un. s. sciendum. De cognit. feu. C. un. s. quamvis, De investitur. de re alien. fac. C. un. *in f.* Quis dicat. Dux. C. un. de fil: nat: ex mat: ad morgant: cont: Schrad: De feu: p. 3. c. 1. n. 7. cum seqq. Rosenti. De Feud. c. 4. Concl: 9. 10. 11. 12. Dissent: Blan. de feud. C. 6. n. 7. Affliet. d. s. Sciendum de feud. cognit. n. 8.

Tertium

III.

Tertium requisitum est, ut beneficiata sit; Ergo ex patrimonio regis vel principis, privatorum enim dominia per se inidonea sunt ad naturam hujus beneficii sustinendam.

d. c. 1. in f. In quib. caus. feud. amitt. c. 1. de. prohib. feud. alienat. per Frider. C. un. in pr. De aliod. Const. Conrad. De benefic. in pr. Ifern. C. 1. §. valviores. Quia dux. Pistor. p. 2. q. 38. n. 7. Dissent. Serad. p. 3. D. 3. n. 4. 5. 6. 7. & Com. Dd. omnes, quos refert & sequitur Rosenb. C. 4. Con. 1.

IV.

Patrimonium verò Principis quod per beneficium suis vasallis communicat, vel est Ecclesia vel populus. Ecclesia est res feudalis clericorum, Populus est res feudalis laicorum.

Carol. Mag. in ll. suis lib. 1. c. 10. c. 124. juu. Et c. 1. 2. 155. 163. 166. lib. 3. c. 75. 82. & passim. c. 1. Quis dicatur dux. fac. c. 1. in pr. ibi: Ecclesiar. quæ hys subiecta sunt. Episcopum vel abbatem. C. 1. §. inde. De alienat. feud. C. 1. vers. testes verò. ibi: à Comite vel à populo. Si de investitur. inter dom. & vasal. lib. ori. C. un. in pr. & versic. Si verò. De pace tenend. & ejus violatoribus. C. 1. in pr. Hic finit. lex. C. 1. §. fin. de cap. Corrad. C. un. Conditionem tac. feud. sequi. C. un. Ecles. fidelita. non facere. C. un. in pr. vers. hoc quod nos. De pace Constant.

V.

Ecclesia rursus distribuitur in Episcopatus, Abbatis, Præposituras: Episcopatus in primatum sive metropolin, archiepiscopatum, & episcopatum simplicem; (a) Abbatia in regularem & irregularem sive Commendatam. (b) Præpositura in claustralem, conventualem & secularem. (c)

(a) *d. c. un. (condit. tac. feud. seq. C. un. in pr. de his qui feud. dare poss. C. un. Episcop. vel abbatem. Raba. lib. 1. c. 5. De institut. Clericor. Carol. M. in ll. lib. 1. c. 13. 84. 134. & 135. Gutirer. in spec. Rom. Pontif. C. 15. (b) Tholo. in Syntag. lib. 15. C. 12. & 13. Hospin. de orig. monach. p. 2. c. 15. p. 3. c. 17. Stumpf. lib. 5. c. 5. Annal. Helvet. Rebuff. de Commen. n. 26. (c) Clement. 2. de Rescript. Clement. 1. & 2. De stat. monach. & ibi Bonifac. de Vitalin. Innocent. in c. vultulasti. De jure patronat. C. cum ad monasterium. De stat. monach. Tholo. d. lib. 15. c. 18.*

F

Populus

VI.

Populus discretus est in Ducatus, Marchionatus, Comitatus, Civitates, pagos, villas. (a) De quibus omnibus hæc Regula tractatur: Conditionem, hoc est, qualitatem tacite feudum sequi, nisi nominatim in ipsius feudorum traditionibus ipsæ conditiones excipiantur. (b)

(a) d. C. un. in pr. De his qui feud. dar. poss. C. un. De feud. march. C. un. De ce. Com. C. un. de pace Constant. C. un. & illi latiss. D. Franz. Quis dicatur dux. Sigon. de regno Ital. lib. 4. § 7. in pr. ll. Carol. M. C. 61. 62. 91. 110. 132. 158. 163. lib. 1. C. 4. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 13. & pass. lib. 2. C. 19. 20. 24. 26. 45. 50. 51. 52. 69. 71. 72. 73. 75. 77. 80. 81. 82. 83. 88. lib. 3. (b) C. un. Condit. sas. feud. seq. C. un. Vassall. poss. in ali. feud. arét. leg. transf. C. un. in pr. ibi si antiquitus consuetudo sit. De his qui feud. dar. poss. C. un. Episcop. vel Abbat. C. un. de Cleric. qui invest. sec. C. un. De pace Constant.

VII.

Quicquid ergo horum omnium princeps feudum esse vult, illud feudum est, & est ea qua princeps constituit conditione, dignitate, imperio & modo, quem cognoscimus ex fundatione & investitura. (a) Potest ergo feudum ad se recipere res principis sacra & profana, universalis & singularis, regalis & non regalis. (b) soli & solo coherens, immobilis, & huic æquipollentes annui redditus, annuæ præstationes (c) &c.

(a) C. un. in pr. & § & qui videmus. De his qui feud. dar. poss. C. un. quis dicatur dux. (b) C. un. Episcop. vel Abbat. com. C. un. Cleric. investitur. fac. poss. C. un. de invest. veteris & nov. benef. C. un. §. fin. de c. Conrad. C. un. si de feud. vassall. ab aliquo interpell. fur. Dissert. Schrad. de Feud. p. 2. C. 1. 2. 3. 4. Rosenb. C. 4. Corcl. (c) §. sciendum. de feud. Cognit. & ibi Dd C. 1. §. fin. In quibus causis feud. amitt. C. un. De cont. int. Episc. & vassall.

VIII.

Vbi porro tenendum est, fendo constituto, constituta illa esse, sine quibus feudum non potest explicari, qualia sunt, imperium, dignitas, honor, in vassallo accipiente: Solum, territorium, fructus, in re feudali comprehensi.

d. §. sciendum, faul. l. 2. De jur. dict. Schrad. Rosenb. d. loco.

IX.

Et hæc est natura subjecti recipientis in se formam feudi : Subjectum quod feudum ad se recipit, quia totius imperij basin & fundamentum sustinere creditur, nominatur generaliter Vassus vel Vassallus. Ejus conditio hæc est, ut constituentem agnoscat superiorem & beneficium dominum, se verò inferiorem & fidelem subditum;

C. 1. de his qui feud. dar. poss. C. 1. Quis dicatur dux. C. 1. de feudo March. C. 1. in fin. de CC. Contr. & pass. Corop. in Hermet. lib. 6. p. 123. & seq. Vide Borib. C. 1. Holom. in Comment. verb. feudal. qui alias vassalli Etymologias recensent.

X.

Horum tres sunt ordines, Supremi, medij & infimi: Supremi nominantur proceres regis & regni, propterea quia à rege & regno constituuntur, suntque aut Ecclesiastici, qui de Ecclesia, aut laici, qui de populo à principe sunt investiti: Ecclesiastici sunt Episcopus, Abbas, Abbatissa, Præpositus; & qui hor. gerunt advocatiam, vicedominus sive dominus plebis. Laici, Dux, Marchio, Comes &c. Medij vocantur Capitanei, regis item & regni valvafores; quia à proceribus regis & regni feuda accipiunt. Infimi sunt valvafores minores, quia ab illis feuda habent. Cæteri plebei vocantur.

d. C. un. in pr. de his qui feud. dar. poss. d. C. un. Quis dicatur Dux. & ibi D. Trauz. latè. C. un. de ut. feu. C. un. Episcop. vel abbatem.

XI.

Et hæc de Causis feudi in abstracto intellecti: Effectus Feudi constituti consideratur in κτίσις & ἄφρα. κτίσις duas habet partes, λήξις & φνλακίη. λήξις vel dationem respicit feudi, vel ejus acceptionem: Dare autem feudum potest Dominus: qui vel absolutam dandi feuda potestatem habet, vel ordinariam. Absolutam is qui absolutum imperium habet & feudorum autor est.

d. C. un. § & quia vidimus. de his qui feud. dar. poss. d. C. un. de feudo March. d. C. un. de CC. Contr. d. C. un. Quis dicatur Dux. C. un. de prohib. feud. alien. per Frideric.

XII.

Ordinariam feudum dandi potestatem habet quis vel jure magistratus, vel speciali alterius beneficio. Iure magistratus, proce-

res regis & regni, Capitanei siue valvafores majores, item valvafores minores supra enumerati: Speciali beneficio hæc potestas competit illis, qui eam singulariter à superiore impetrarunt.

d. C. un. in pr. & s. fin. de his qui feud. dar. poss. d. C. un. Quis dicat. Dux, d. C. un. de natura feud. d. C. un. de allodio. Quorum textuum autoritate & ratione moti, negamus veras esse traditiones Dd. quando scribunt: 1. Omnes homines cujuscunque sexus conditionis & ætatis, atque ita læminam, clericum, rusticum, jure suo feudum dare posse, 2. Delectamur eos qui distinctionem graduû Ecclesiasticorum & Civilium plane tollunt. De quibus sufficienter in explicat. D. Franzij super d. C. un. Quis dicatur Dux.

XIII.

Caueant autem hæ personæ omnes, ne dissipatores magis quam dispensatores feudorum censeantur, quod fit quando clerici de rebus Ecclesiarum, quæ ipsis subjæctæ sunt & tituli vocantur feudum dederint: quicquid enim horum post decretum Urbani II. PP. factum fuerit, nullum habet vigorem.

C. un. in pr. Episcop. vel abbatem. C. vn. de jnuest. vet. & non. benef. C. un. s. quicunq. advocatiam. vbi gl. et Cujac. de Pace tenend.

XIIII.

Accipere feudum possunt omnes, quib. dominus hoc concedit, quamvis omnes feudum acceptum retinere non possint, puta si vel banniti vel excommunicati, vel infamia juris & facti notati sint, vel sexus aut animi & corporis imbecillitate perpetua laborent.

Schrad. post Dd. quos. allegat. C. 3. p. 4. Rosenb. C. 3. Conclus. 9.

Cum seqq. & dicatur infr. de amiss. feudi.

De modo dandi et accipiendi feudum tractatur in disputationibus seqq.

FINIS.